

Bilješka.- U raspravi pred Malezijskom apelacijom sudjelovali su poznati londonski advokati (za tužitelja Mr. Michael Kerr. Q.C, a za tužene Mr. R.A. MacCrindle, Q.C. sa svojim mladjim suradnicima). Presuda je zanimljiva stoga što je na temelju engleskih precedenata pošla na historijski početak priznavanja pravnog učinka teretnice i iz tih precedenata povukla zaključak da nema u "common law-u" zapreka da se i lokalnim običajima dade isti učinak s obzirom na druge papire koji se nalaze u prometu, a vrše u odnosnim prilikama ulogu teretnice. Drugo pitanje koje je u ovoj rješidbi dotaknuto jest pitanje da li se ručni zalag robe može izvršiti zalaganjem papira koji daje pravo na raspoložbu robom, a koji nije teretnica. Malezijski sud nije smatrao da se to ograničava na teretnicu, a to je temeljio i na tome što precedenti na koje se pozivao nisu stavljeni van snage. U obim ovim pitanjima bit će moguće da Tajni savjet zauzme stajalište, a ona su od važnosti za čitavo područje "common law-a". Prihvaćena rješenja idu u pravcu elastične primjene vladajuće doktrine. Ukoliko bi naši brodari prevozili teret u prostoru Sarawak-Singapur, bila bi i rješidba za njih od neposrednog interesa, a ovako samo upućuje na to da na području "common law-a" treba voditi računa o stanju lokalnih trgovačkih običaja s obzirom na transportne papire.

E.P.

APELACIONI SUD SJEDINJENIH
AMERIČKIH DRŽAVA (VII okrug)

Presuda od 16.V 1967.

Cox c/a Northwest Airlines, Inc.

Prijevoz putnika zrakom - Vozarova odgovornost za smrt putnika - Vozar odgovara za smrt putnika ako se ne može ustanoviti uzrok pada zrakoplova - Na ovu okolnost ne utječe ni činjenica da je vozar dokazao da su on i njegovi ljudi upotrebljavali dužnu pažnju prije nesreće - Kod određivanja visine naknade štete treba odbiti iznos koji bi poginuli putnik pretpostavljeno morao platiti na ime poreza

Tužiteljica Irena Cox tužila je zračnog vozara Northwest Airlines, Inc. za naknadu štete zbog smrti svoga supruga u zračnoj nezgodi koja je zadesila 3.VI 1963. tuženikov zrakoplov Douglas DC-7C br. N920 nad Pacifičkim oceanom. Zrakoplov se zadnji puta javio u 11 sati i 7 minuta 3.VI 1963, a 4.VI 1963. nadjeni su ostaci zrakoplova u moru.

Federalni distriktni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu i dosudio tužiteljici 329.956 dolara i 59 centi,

ali nije našao da je dokazana bilo kakova nemarnost tuženoga, nego je pošao od načela "res ipsa loquitur". Utvrdio je naime da je orudje uslijed čijeg djelovanja je tužiteljin suprug poginuo bilo pod isključivim nadzorom tuženoga, i da je događaj takve prirode da redovito ne nastupa bez nečije nemarnosti, kao i da nije bilo mogućnosti da pokojnik sam pridonese tomu događaju.

Na žalbu tuženoga Apelacioni sud VII okruga (jednoglasno suci: Duffy, Castle i Swygert, govori u ime suda sudac Castle) potvrdio je prvostepenu presudu iz ovih bitnih razloga:

Tuženi napada primjenu načela "res ipsa loquitur", jer da je on dokazao da je upotrijebio dužnu pažnju u pogledu održavanja sposobnosti zrakoplova kao i u pogledu kvalifikacija i sposobnosti posade zrakoplova i njihove izvježbanosti, kao i da je let počeo pravilno i u povoljnim atmosferskih prilikama. Međutim Apelacioni sud smatra da obzirom na to što nema dokaza o tome što je bio uzrok propasti zrakoplova, niti o tome što se desilo iza 11.07 sati kad se zrakoplov zadnji puta javio, dokaz o općoj upotrebi dužne pažnje od vozarove strane nema bitnog značenja. Tek znanje o tome što je osoblje zrakoplova učinilo u opasnosti koja je prouzročila prepad moglo bi dokazati da li je upotrijebljena dužna pažnja u toj prilici. Ostao je neobjašnjen uzrok propasti uslijed kojega je došlo do smrti Randall S. Cox-a, pa prema tome nema nikakvog razloga da se ne primijeni pravilo "res ipsa loquitur", kako je bilo mjerodavno utvrđeno u presudi Johnson v. United States, 333 U.S.46 riječima: "Nije potrebno da neki čin može biti protumačen kao nemaran samo za to da se pravilo "res ipsa loquitur" može primijeniti. Pravilo radi samo s dopustivim zaključcima iz neprotumačivih događaja". Apelacioni sud smatra da je prvostepeni sud pravilno primijenio kriterij "res ipsa loquitur", i da je bilo dopustivo da nadje da je postojala nemarnost, pa se za to poziva na niz presuda.

Međutim Apelacioni sud nalazi da dopitivanje svote za izgubljenju zaradu iza god. 1979. nije izvršeno pravilno, jer kako za te godine uzima da bi pokojnik bio zasluživao iznose koji bi potpadali prema sadanjim propisima pod porez na dohodak (a to nije slučaj za zarade do 1979), treba od dopitanih iznosa odbiti predvidivi porez, jer preživjeli ne bi mogli očekivati da će primiti iznose koji bi bili plaćeni za porez. Budući porezi nisu matematički sigurni, ali su jednako predvidivi kao i buduća zarada. Jednako tako treba odbiti kamatnu razliku od predvidive imovine koju bi u doba svoje prirodne smrti bio ostavio pokojnik, jer buduća imovina mora biti svedena na današnju vrijednost.

Stoga je Apelacioni sud potvrdio prvostepenu presudu u pogledu izreke o vozarovoj odgovornosti, ali je vratio predmet na ponovno raspravljanje u pogledu visine naknade štete u smislu opazaka Apelacionog suda.

(LLLR 1967,2,9, str.451)

E.P.

Bilješka.- Ova presuda potvrđuje još jednom praksu američkih sudova kod zračnih nezgoda, prema kojoj po načelu "res ipsa loquitur" zračni vozar, ako se želi osloboditi odgovornosti, mora dokazati da posada zrakoplova nije bila nemarna baš u času nezgode. Kako se radi o odnosu između američkih osoba (fizičke i pravne) nije došla do primjene unifikacija nego interni propisi i dosljedno tome i tim propisima primjerena naknada štete.

E.P.

TRANSPORTNO OSIGURANJE

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 25.VII 1967.

Vijeće: Gabro Badovinac, Ivo Bešker, dr Emilio Pallua

Osiguranje odgovornosti - Osiguratelj je dužan nadoknaditi štetu prouzrokovanu slabim stanjem kamiona

Pobijanom presudom prvostepeni sud obvezao je tuženog osiguratelja da tužitelju; vozaru cestovnog saobraćaja, plati utuženi iznos od n.d. 9.938,24 s kamatama, kao i da mu naknadi troškove od n.d. 348.- s razloga što je nakon provedene rasprave našao i izvedenih dokaza da je do štete na svježemu mesu koje je prevozio tužitelj, tj. do umanjenja kvalitete mesa do 10% došlo zbog toga što odnosno meso nije bilo pravilno hladjeno, i to radi kvara na rashladnim uređajima. Obzirom na to jer se radi o ugovoru o osiguranju jamstva, nastala je obaveza tuženomu da plati osiguraničku štetu, a ne postoji obaveza ni odgovornost tužitelja za nastalu štetu, pa su se stekli svi uvjeti za zahtjev tužiteljev s osnove osiguranja.

Presudu žalbom pobija tuženi zbog povreda formalnog i materijalnog prava, i predlaže da se pobijana presuda preinači i tužitelj odbije sa zahtjevom, odnosno da se presuda ukine i stvar vrati prvostepenom sudu na ponovno raspravljanje i sudjenje.